

12 Ιουν 2014

ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΑΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΑΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
ΑΛΕΚΟΣ ΠΑΠΑΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
Εκδόσεις ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ
Σελ. 238, 2013

Τα ημερολόγια που γράφονται από απλούς, «καθημερινούς» ανθρώπους, όταν συμμετέχουν σε σημαντικά ιστορικά γεγονότα, έχουν μια ιδιαίτερη αξία. Την αξία του αυτόπτη μάρτυρα, που μπορεί να μην «βλέπει» τη συνολική εικόνα, αλλά παραθέτει τη δική του άποψη για τα γεγονότα. Στα ημερολόγια αυτά, οι ιστορικοί δίνουν μεγάλη προσοχή, αφού μπορούν να αντλήσουν αξιόλογες πληροφορίες και κυρίως λεπτομέρειες.

Ένα τέτοιο ημερολόγιο είναι το βιβλίο «Μια Ζωή Σαν Μυθιστόρημα». Το κράτησε ο Α. Παπασαραντόπουλος, στη διάρκεια της «θητείας» που κλήθηκε να υπηρετήσει και η οποία κράτησε -με μικρά διαλλείματα- σχεδόν μια 10ετία. Οι πρώτες καταγραφές είναι από τις αρχές του πολέμου του 1940 και οι τελευταίες από τις τελευταίες ημέρες του Εμφύλιου, το 1949. Την έκδοση επιμελήθηκαν δύο ανίψια του. Ο Παναγιώτης Κουτσούκος και ο Πέτρος Παπασαραντόπουλος, οι οποίοι ανέπτυξαν με το «θείο Αλέκο» μια πιο στενή σχέση.

Ο «θείος Αλέκος» υπήρξε ιδιαίτερος άνθρωπος. *«Ο αξέχαστος θείος Αλέκος, έλαμπε πάντα κεφάτος, ευπροσήγορος, με χιούμορ, απλός και- το κυριότατον- ανοιχτοχέρης!...Ο θείος Αλέκος, ως κερασάκι της τούρτας των χαρισμάτων του, είχε και τούτο: διέθετε μια πλούσια, ονειρεμένη για τα παιδικά μας μάτια, βιβλιοθήκη. Με τη σοφή καθοδήγησή του, εντρύφησα σε αμέτρητα βιβλία τόσο της Ελληνικής όσο και της ξένης λογοτεχνίας. Αυτό το δώρο, εσαεί θα το μνημονεύω ευγνωμόνως»*. Η ζωή όμως, του έδειξε το σκληρό της πρόσωπο. *«Έχασε νωρίς την πολυαγαπημένη του σύζυγο, μετά από μακριά και επώδυνη αρρώστια. Δεν ξαναπαντρεύτηκε, φοβούμενος μην πληγώσει την κόρη του και αφοσιώθηκε στην ανατροφή της»*.

Ο Αλέκος Παπασαραντόπουλος γεννήθηκε το 1911 στην Καλαμάτα και πέθανε στην Αθήνα το 1997. Τελείωσε τη Μέση Εμπορική Σχολή στην Καλαμάτα, όπου έμαθε εκτός των άλλων, λογιστικά, Αγγλικά και Γαλλικά. Είχε όμως και άλλα ταλέντα. Ήταν πολύ δυνατός στο γραπτό λόγο, αλλά κι εξαιρετικός μουσικός. Από τα πρώτα «ονόματα» της Φιλαρμονικής της Καλαμάτας, που τότε ήταν εταιρία και πλήρωνε τους μουσικούς. Μυείται στον κομμουνισμό και γίνεται από τα πιο δραστήρια μέλη του ΚΚΕ. Ορισμένα χρόνια όμως αργότερα, μη μπορώντας να ανεχτεί το κλίμα που επικρατεί στο κόμμα, αποχωρεί και προσχωρεί στους τροτσκιστές. Το 1931-32 υπηρετεί τη θητεία του. Το 1933

συγκρούεται με τον πατέρα του -λόγω της πολιτικής του τοποθέτησης- και φεύγει για την Αθήνα. Γνωρίζει τη μελλοντική του σύζυγο και λίγα χρόνια αργότερα, νιόπαντρο, τον βρίσκει η επιστράτευση του 1940. Από το χρονικό αυτό σημείο, παρατίθενται στο βιβλίο σχεδόν αυτούσιες, οι ημερολογιακές του καταγραφές, μέχρι το 1949.

Τα ημερολόγια, παρότι αφορούν μια περίοδο μαχών και πολέμων, δεν είναι πολεμικά με την κυριολεκτική έννοια του όρου. Ο πόλεμος, οι μάχες, οι σκοτωμοί, οι αιματοχυσίες, δεν περιγράφονται. Υπάρχουν πίσω από τις λέξεις και δίνουν την τραγική αφορμή στον κάτοχο του ημερολογίου, να εκφράσει τα αντιπολεμικά του αισθήματα και να κατονομάσει τον καπιταλισμό ως «πατέρα» του πολέμου και των δεινών που αυτός προκαλεί, πρωτίστως στις ασθενέστερες οικονομικά τάξεις. **«Τα ημερολόγια του θείου είναι «ζωντανά», εκφράζουν συναισθήματα, φόβους, αγωνίες, σκέψεις, προσδοκίες και την καθημερινότητα, τον παραλογισμό και την τραγικότητα του Πολέμου, ενώ η επίσημη Ιστορία είναι, ως οφείλει να είναι, ακριβής, λεπτομερής, απρόσωπη και ψυχρή».**

Το βιβλίο συμπληρώνουν πολλές φωτογραφίες και οκτώ αντιπροσωπευτικά διηγήματα που έγραψε ο Α.Π., κάποια από τα οποία περιλαμβάνονται στη συλλογή «Κύκνειο Άσμα Στο Μέτωπο» (εκδόσεις Παρατηρητής).

Θα κλείσω παραθέτοντας ένα απόσπασμα από την εισαγωγή που αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό την εντύπωση που αποκόμισα διαβάζοντας το βιβλίο: **«Αξίζει να διαβαστεί. Δεν νομίζω να υπάρχουν παρόμοια απλά, αγνά, αληθινά, ανεπιτήδευτα και «ανθρώπινα» πολεμικά ημερολόγια...».**